

© Traducerea și permisiunea pentru republicare au fost oferite de către Teodor Papuc în scopul includerii sale în baza de date HUDOC a Curții.

© The present text and the authorisation to republish it were granted by Teodor Papuc for the purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© La traduction et l'autorisation de republier ont été accordées par Teodor Papuc à son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

Gawlik v. Liechtenstein - [23922/19](#)

Hotărârea din 16.2.2021 [Secția a II-a]

Articolul 10

Articolul 10-1

Libertatea de exprimare

Concedierea unui medic pentru formularea unei plângeri penale cu bună-credință, însă în mod neîntemeiat, în care și-a acuzat un coleg de efectuarea eutanasiei active, fără să facă verificări în măsura permisă de circumstanțe: *nicio încălcare*

În fapt – Reclamantul fusese angajat ca medic-șef adjunct al Spitalului Național Liechtenstein. După efectuarea unor cercetări privind dosarele medicale electronice ale spitalului, acesta a conchis că superiorul său direct, medicul H, a practicat în mod ilegal eutanasia activă în cazul unor pacienți. Reclamantul a formulat în această privință o plângere penală la Procuratură. După ce doi experți medicali externi au conchis că nu a existat nicio eutanasiu activă, procedurile penale împotriva medicului H au fost încetate, iar reclamantul a fost concediat din funcție, fără să fie notificat. Acesta a contestat concedierea, fără succes.

În drept – Articolul 10:

(a) *O ingerință prevăzută de lege și care urmărește un scop legitim*

Reclamantul a fost concediat din funcția de medic de către Spitalul Național Liechtenstein, care era o fundație de drept public; relația sa de angajare era guvernată de dreptul privat. Concedierea a fost aprobată ulterior, în special, de Curtea Constituțională din Liechtenstein. În acest circumstanțe, măsura imputată a constituit o ingerință din partea unei autorități statale în dreptul reclamantului la libertatea de exprimare, care era prevăzută de lege și care urmărea un scop legitim. Ea servea atât protecției reputației profesionale, cât și intereselor angajatorului – Spitalul Național, inclusiv interesului său de a asigura o relație de muncă profesională bazată pe respect reciproc, precum și reputației medicului H, medicul-șef al spitalului, care era vizat de afirmațiile reclamantului privind eutanasia.

(b) *Necesitatea ingerinței într-o societate democratică*

Curtea a avut în vedere cele șase criterii stabilite în jurisprudența sa pentru examinarea proporționalității și, așadar, a necesității unei ingerințe în dreptul angajatului la libertatea de exprimare. De la bun început, ea a notat că în analiza cererii reclamantului, Curtea Constituțională a ținut cont de aceste criterii:

1. *Interesul public privind informațiile dezvăluite*: Curtea a fost de acord cu Curtea Constituțională că a existat un interes public considerabil privind tratamentul medical într-un spital public care era conform cu nivelul de dezvoltare și privind informațiile dezvăluite de către reclamant. Aceste informații vizau suspiciuni de comitere a unor infracțiuni grave, și anume omorârea mai multor pacienți vulnerabili și lipsiți de apărare, într-un spital public, ca și riscul comiterii din nou a unor asemenea infracțiuni.

2. *Autenticitatea/veridicitatea informațiilor dezvăluite*: Totuși, tribunalele naționale au constatat, pe baza rapoartelor a doi experți medicali externi, că suspiciunile raportate de reclamant erau nefondate în mod clar. Reclamantul nu a consultat toate dosarele pacienților, pe când ambii experți externi au procedat așa și au conchis, fără rezerve, că pacienții în discuție au primit tratamentul paliativ necesar și justificat. Bazându-și constatările pe acele rapoarte, tribunalele naționale s-au fundamentat pe o evaluare acceptabilă a faptelor pertinente.

Curtea a subliniat că informațiile dezvăluite de avertizorii de integritate pot fi protejate, de asemenea, de articolul 10 în anumite circumstanțe, dacă informațiile în discuție se dovedesc eronate sau incorecte. În particular, nu era rezonabil să se considere că o persoană a formulat o plângere penală cu bună-credință pentru a anticipa dacă investigațiile vor conduce la o punere sub acuzare sau dacă vor fi încetate (*Heinisch v. Germania*). Totuși, în aceste circumstanțe, persoana vizată trebuia să respecte obligația de a verifica, în măsura permisă de circumstanțe, că informațiile erau corecte și demne de încredere. Această abordare era reflectată și în documentele relevante ale Consiliului Europei.

În acest caz, reclamantul și-a bazat afirmațiile privind eutanasia activă doar pe informațiile disponibile în dosarele medicale electronice care, așa cum știa în calitate sa de medic practician în cadrul spitalului, nu conțineau informații complete despre starea de sănătate a pacienților. Reclamantul nu a consultat documentele din dosarele medicale, care conțineau informații comprehensive în această privință. Tribunalele naționale au stabilit că, dacă reclamantul ar fi procedat așa, ar fi observat imediat că suspiciunile sale erau nefondate în mod clar și că, prin urmare, a acționat iresponsabil. Din cauza obligațiilor și a responsabilităților inerente exercitării libertății de exprimare, garanția oferită de articolul 10 avertizorilor de integritate era supusă condiției că acționau pentru a dezvălui informații corecte și demne de încredere, și în conformitate cu etica profesională. Condiția era aplicabilă, în special, dacă persoana vizată, cum era cazul reclamantului, în calitate sa de medic-șef adjunct și, deci, de angajat de rang înalt și cu o înaltă calificare, era obligat să fie loial și discret față de angajator. Curtea nu a ignorat faptul că, în lumina interpretării pe care a făcut-o în privința informațiilor din dosarele electronice, reclamantul trebuia să conchidă că era iminentă acțiunea de a opri practica suspectată. Totuși, de vreme ce, în calitate de medic-șef adjunct, el putea consulta dosarele în orice moment, verificarea nu i-ar fi luat mult timp. Având în vedere gravitatea afirmației privind eutanasia activă, Curtea a fost de acord cu constatările tribunalelor naționale potrivit cărora reclamantul era obligat, însă a omis să procedeze la o asemenea verificare. Prin urmare, acesta nu a verificat cu atenție, în măsura permisă de circumstanțe, dacă informațiile dezvăluite sunt corecte și credibile.

3. *Prejudiciul adus angajatorului*: Afirmația despre eutanasia activă practică în cadrul unui spital de stat prejudicia, cu certitudine, reputația activității spitalului angajator și interesele sale, precum și încrederea publică în asigurarea unui tratament medical de ultimă oră în singurul spital public din Liechtenstein. Ea a prejudiciat și reputația personală și profesională a altui angajat al spitalului, și anume cea a medicului H. Deși inițial reclamantul nu și-a făcut cunoscute afirmațiile în public, dar le-a dezvăluit prin formularea unei plângeri penale, ca urmare a anchetelor ulterioare, afirmațiile au devenit cunoscute publicului larg și au fost discutate în mod repetat în presa națională, fapt care sporea efectul lor prejudiciabil. În acest caz, în care caracterul întemeiat al acestei suspiciuni nu a fost verificat în mod suficient înainte de dezvăluire, interesul public de a primi asemenea informații nu putea cântări mai mult decât interesul angajatorului și interesul medicului H privind protecția reputației lor.

4. *Existența unor canale alternative pentru a face dezvăluirea*: Nu era de așteptat ca reclamantul să prezinte suspiciuni, mai întâi, în privința superiorului său, medicul H, care era vizat în mod direct de acestea. Cu privire la canalul intern de raportare, nu s-a demonstrat că rapoartele anonime privind neregulile nu mai erau administrate, în acel sistem, de chiar medicul H. Prin urmare, reclamantul putea prezuma, în mod legitim, că nu va exista un remediu, în acest sens. Curtea a lăsat deschisă chestiunea obligației reclamantului de a-și prezenta suspiciunile fie în fața unui membru al consiliului fondator al spitalului, fie în fața directorului spitalului, înainte de a formula o plângere penală. De vreme ce toate acestea păreau să fie canale alternative efective pentru dezvăluire, cu potențialul de a remedia orice neregulă în mod rapid, infracțiunile de a căror comitere îl suspecta reclamantul pe superiorul său direct erau grave și exista posibilitatea ca el însuși să fie tras la răspundere, în eventualitatea omisiunii de a le raporta.

5. *Motivele reclamantului pentru dezvăluire*: Tribunalele naționale nu au reținut că reclamantul a acționat din motive personale. Curtea nu a avut niciun motiv să se îndoiască de faptul că reclamantul a acționat din convingerea că informația era adevărată și că era în interesul publicului s-o dezvăluie.

6. *Gravitatea sancțiunii*: Eliberarea din funcție a reclamantului, fără notificare, a constituit cea mai dură sancțiune posibilă în baza legislației muncii. Sancțiunea a avut repercusiuni negative asupra carierei sale profesionale și a făcut ca reclamantul și familia sa să părăsească statul Liechtenstein, din cauza pierderii permisului său de reședință ca cetățean străin fără loc de muncă. Având în vedere și acoperirea media, sancțiunea trebuie să fi avut și un efect inhibitor pentru alți angajați ai spitalului și din

sectorul sănătății în general – cel puțin având în vedere dezvăluirea directă către alte organisme externe a suspiciunilor și a neregulilor.

În general și așa cum au stabilit tribunalele naționale, ingerința în dreptul reclamantului la libertatea de exprimare, în special în dreptul său de a comunica informații, a fost proporțională cu scopul legitim urmărit și, deci, necesară într-o societate democratică.

Concluzie: nicio încălcare (unanimitate).

(Vezi și *Guja v. Moldova* [MC], [14277/04](#), 12 februarie 2008, [Rezumat](#); *Heinisch v. Germania*, [28274/08](#), 21 iulie 2011, [Rezumat](#); *Medžlis Islamske Zajednice Brčko și alții v. Bosnia și Herțegovina* [MC], [17224/11](#), 27 iunie 2017, [Rezumat](#))